

ZUZANA ŠIROKÁ

Černicové dievčatá

Príbeh o ženách so spálenou dušou,
prevoňaný medovkou a materinou dúškou,
pretkaný trňmi, bolesťou a vierou
v zázraky zo zelenej záhrady.

IKAR

Copyright © 2019 by Zuzana Široká
Jacket design © 2019 by Juraj Šramko
Slovak edition © 2019 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-6777-0

ZUZANA ŠIROKÁ

Černicové dievčatá

Príbeh o ženách so spálenou dušou,
prevoňaný medovkou a materinou dúškou,
pretkaný trňmi, bolesťou a vierou
v zázraky zo zelenej záhrady.

IKAR

Nepoznal deň ani hodinu, tušil však, čo sa stane. Príde to priskoro a pre svet nečakane. Prečítal si to v Andreasovom pohľade na rozlúčku. Vo chvíli, keď jeho brat naposledy sklopil viečka, začal Tobias počítat' svoj nadstavený, darovaný čas. Nekonečné prvé sekundy, šokom ustrnuté minúty, dies irae, mesiace zmierenia, roky rezignácie.

A zrazu to bolo tu! Jeho brat si prisadol na sedadlo spolujazdca a v okamihu, keď Tobias odbočil na príjazdovú cestu k materskej škôlke, v hrudi mu vybuchla slnečná erupcia a spálila srdce na popol. Do prekvapených orgánov prestala prúdiť krv a jeden po druhom sa rozlúčili. Najdlhšie pracoval mozog – v posledných sekundách, dlhých ako tri ľudské životy, ponúkol Tobiasovi retrospektívu najsilnejších okamihov.

Držali sa s bratom za ruky a na orosenom skle za prístrojovou doskou sledovali zábery ich spoločnej biografie.

Fons et origio: prvé dejstvo sa začalo dávno pred ich narodením, oveľa skôr, ako vo vesmíre skrsla myšlienka ich existencie. Scénu osvetľovali oranžové plamene a šialené oči týraných žien.

MARGARETE

1945 – 1957

***Roky ľul'kovca zlomocného, v ktorých sa
z nevinne bielej ľúčnej kvetiny stane čierna
krásavica.***

*Prudko jedovatý ľul'kovec zlomocný,
Atropa bella-donna, utlmuje srdečnú činnosť,
spôsobuje zastavenie dychu a ovplyvňuje nervový
systém. Smrteľne jedovaté sú všetky časti rastliny,
najviac jedu sa nachádza v lesklých modročiernych
bobuliach.*

16. apríl 1945, mestečko F., Nemecko

Prvým darčekom, ktorý na šestnástu narodeniny dostala, boli trepotavé slnečné lúče, predierajúce sa cez špinavé, zaprášené okenné sklo až na jej zatvorené viečka. Jemne ju štekli, pohľadzali ako kedysi matkine teplé, mäkké prsty. Vždy keď ju ráno prišla zobudiť, prechádzala jej bruškami prstov po obočí, pohľadzala spiace oči a husté slamovožlté mihalnice. Nakoniec, keď si bola istá, že Margarete sa prebrala, pobožkala dievčatko na čelo a zašepkala, že biela ká-

va a hroziakový koláč sú na stole. Margarete viac nepotrebovala, vyskočila z postele a prebehla k dverám, aby ešte zazrela matkin pevný chrbát a povievajúcu čiernu sukňu, strácajúcu sa v ohybe schodiska.

Mama ju už dávno nebudieva. Už dlho jej niet. Margarete to vedela, aj tak však ostávala ležať so zavretými očami, čakajúc na bozk, ktorý už nikdy nepríde. Spánok pomaly odchádzal a prepúšťal miesto prvým ranným vnemom a myšlienkam.

Okrem tepla a mihotavého jasú za viečkami tu bolo ešte niečo. Vlastne nie, nebolo tu nič. Žiadne výkriky na ulici, žiadne vrčanie motorov, dupotanie mužských číziem, výstrely či chrčanie a vysoké pískanie rádia. Ticho. Konečne ticho, povzdychla si a s vdáčným úsmevom sa vyhrabala z postele. Ďakujem ti, Bože, aj za tento dar. Ak ma miluješ, a ja viem, že áno, podaruj mi na sviatok ešte niečo. Iba jednu-jedinú vec a ja sľubujem, že si už nikdy, nikdy v živote nebudem nič želať. Bože, daj, aby to skončilo! prosila úpenlivo, kým sa obliekala. Dlhú čiernu sukňu zdedila po mame – bola jej príširoká, ale Margarete sa nenaučila poriadne šiť, aby si ju pekne zúžila, a na krajčírku otec nechcel vyhadzovať peniaze. Nariasila ju teda do úhladných záhybov a stiahla opaskom, ktorý schovala pod blúzku. Aj tá kedysi patrila mame; určite si ju dala ušiť až po pôrode a dojčení, pretože na Margaretiných pevných, plných, mladých prsiach bola príúška. Drobné biele gombíky výstrih len tak-tak držali pokope.

„Margarete, kde toľko trčíš?“ otcov hlas prerušil blahodarné ticho v dome. „Nemôžem tu na teba čakať celý deň!“

Ale môžeš, pomyslela si. Jediné, čo môžeš robiť, je čakať. Lenže čakať samého ťa nebaví.

Všetci čakali. Boje sa počas posledných týždňov presúvali čoraz bližšie k ich lazaretnému mestečku. Padlo uni-

verzitné mesto K., bomby zhodené spojencami na chýrne zlatnícke mestečko P. zanechali iba dymiace ruiny.

Margarete si cez plecia prehodila šatku a na hrudi ju zviazala tak, aby ukryla vábne medzery medzi gombíkmi na blúzke. Zbehla dolu schodmi.

„Otec, tu som. Dobré ráno.“

„Už je to tu,“ oznámil jej skleslo. Sedel pri stole a ruky sa mu triasli tak, až šálka s podbeľovým čajom poskakovala na tanieriku. „Je koniec.“

„Na koniec čakáme už dávno, otec. Čím skôr príde, tým lepšie,“ Margarete položila na stôl okruch čierneho chleba a pohár masti s oškvarkami.

„Ničomu nerozumieš, dievča,“ otec vybral zo šálky lyžičku. „Nech nás Boh ochraňuje.“

„Amen,“ zasmiala sa Margarete. Slnko, ticho a narodeniny jej zdvihli náladu a nemienila si ju dať pokaziť otcovým lamentovaním.

„Nože pozri do prednej izby! Niečo tam nájdeš,“ otec preložil šálku z tanierika na stôl. Trochu sa z nej vylialo.

Margarete vyskočila a prebehla do vedľajšej miestnosti. Cez prasklinu v okennej tabuli sa predrali slnečné prasiatka a tancovali po zľahka začmudenej stene pri dverách. Na stole ležala veľká biela guľa. Odrážalo sa od nej slnko. Na dotyk bola mäkká, chladivá a neuveriteľne hladká.

„Daj si z toho ušiť blúzku. Alebo šaty, čo ja viem...“ otec sa vkradol do izby a trochu sa pousmial. Aj ten letný, takmer nepostrehnuteľný úsmev zaradila Margarete na zoznam nečakaných darov toho dňa.

„Čo to je?“

„Padák,“ odvetil Friedrich a vrátil sa do kuchyne k stolu. S uchom pritlačeným k rádiu naladil správy. Príjemné ticho ukončilo šumenie, pískanie a mätež hlasov rýchlo rozprávajúcích cudzími jazykmi.

„Padák. Blúzka, možno šaty.“ Margarete nevedela odtrhnúť zrak od vzácneho daru.

Nič viac už nedostala. V ten deň, na jej šesťnásť narodeniny, v apríli štyridsiateho piateho, všetky dary zhoreli. A spolu s nimi vojnové inferno spálilo Margaretinu dušu. Už sa nikdy viac netešila z darčiekov, zo slnka na viečkach, ticha či úsmevov. Zhorela.

Slnko zjasňovalo svet i na poludnie. Ticho, ktoré ešte ráno pôsobilo mierumilovne a radostne, hustlo. Obaľovalo staré, šindľami obité meštianske domy, neviditeľnou lepkaovou pavučinou opriadalo rozľahlé štvorcové námestie i rohový kostol zo sedemnásťstoročia.

„Rýchlo bež a prines, koľko vládzeš. Na peniaze nehľad, pokojne miň všetky potravinové lístky, čo ešte máme, ktovie ako dlho...“ Otec poslal Margarete na nákupy do mesta, nech si ešte napochytrá doplnia zásoby. Kým si obúvala čižmy, tlmočil jej sotva zrozumiteľné ševelenie z rozhlasu. „Už je to tu, práve vyhodili do vzduchu viadukt na trase medzi železničným uzlom E. a naším mestečkom. Za chotárom vraj Vlkolaci z SS stavajú barikády, nič síce poriadne nepočujem, hoci...“

Dvere na dome sa zabuchli, zvyšok vety pohltilo lepkavé ticho. Margarete rýchlym krokom obehla niekoľko obchodíkov, hostinec a pekáreň; veľa toho nenakúpila, ale spolu s tým, čo majú v dome a v tajnej skrýši v hĺbinách klenutej pivnice, im to vystačí na niekoľko týždňov. Keby niečo.

„Už je to tu,“ opakovala si otcove slová, náhliac sa šachovnicovými uličkami. Ticho sa jej ako hustý malinový sirup lepilo na lýtka, dusilo ju na hrudi, ťažobou naplnilo lykový košík, v ktorom niesla mäsové konzervy z hostinca na Lossburger Strasse.

Bezzvučie zrazu prerušila explózia a sirup sa rozprskol na miliardy hustých červených kvapôčok. Ani sa nestihli usadiť na pieskovcových múroch mestských domov a studní, keď znovu zadunelo. Nasledujúce výbuchy sa už nedali rozoznať jeden od druhého. Sirupové ticho sa so sykotom vyparilo v horúčave. Margarete vbehla medzi arkády budov, čo obkolesovali rozľahlé námestie, a skrčila sa za masívnym kamenným stĺpom. Zakryla si uši dlaňami, ale oči mala otvorené dokorán. Okolo nej v čudných, fyzikálnym zákonom odporujúcich víroch poletovali črepiny z hlinených kvetináčov, dlažobné kocky, okenice, topánky. Topánky?

Drobučké úlomky skla, rozdrvené krókusové hlavičky a práchnivé lanské lístie vymetené z odkvapových rúr chvejivo zavisli nízko nad chodníkom.

„Pod' dnu, dieťa,“ akási kostnatá ruka sa jej zaryla do pleca a vtiahla ju do jedného z domov. „Utekaj dolu, do pivnice, a ponáhľaj sa!“

Margarete sa nepriečila, naučila sa žiť s vojnou – zaberala celú tretinu jej doterajšieho života. Prinútila sa zostupovať strmými schodmi do hlbín námestia. Kamenné platne pod nohami, drsné steny, ktorých sa dotýkala, aj plechové kanvy naplnené vodou na hasenie sa chveli ako tie odpadky vymrštené tlakovými vlnami z dvorov, rovnako ako jej telo. Akoby sa zrazu celý svet naladil na tú istú vibráciu. Na frekvenciu strachu.

Schody ústili do labyrintu pivníc a podzemných skladov. Pri stenách čupeli ľudia – staré ženy, deti, matky. V mihotavom svetle blikajúcich žiaroviek a petrolejových lúčok si zakrývali uši, tváre schovávali do svetrov. Pomedzi Otčenáša sa vznášali slová ako prvá francúzska armáda, lazarety, zrada, pomsta, generál de Tassigny, artiléria. Teraz to už naozaj prišlo. Tentoraz to nebol falošný poplach a bombardéry duniace nad mestom už nesmerovali k iným, strate-

gicky dôležitejším cieľom. Lietadlá svoj smrtonosný náklad vypustili priamo nad ich hlavami. Lazaret-nelazaret, nadišiel čas zúčtovania.

Nik z civilistov krčiacich sa v pivniciach netušil, že o tri týždne sa vojna skončí, že bombardovanie ich mestečka americkými letkami a ostreľovanie francúzskym delostrelectvom je jedným z posledných krčcov, v ktorých sa zmieta vojnové monštrum, kým mu konečne dôjde dych.

Ostreľovanie mestečka F. trvalo s niekoľkými prestávkami šesťnásť hodín. Keď kanonáda konečne utíchla a mesto sa vzdalo, Margarete sa odvážila vyjsť z úkrytu a rozbehnúť sa domov k otcovi.

Ďaleko sa nedostala – mesto zachvátili plamene, šľahali z každého okna, plazili sa po všetkých strechách. Po dlhokánskych tlejúcich rebríkoch, pristavených k horným poschodiam domov, nemotorne liezli staré ženy, každá s dymiacim batôžkom či kufříkom, do ktorého napochytro zbalili to, čo pokladali za dôležitejšie než vlastný život. Vzduch sa chvel horúčavou, ulicami sa valili husté, štipľavé kúdoly dymu. Niektorí zúfanci sa pokúšali zhasiť plamene vedrami s vodou, mliekom z kanvíc, obsahom nočníkov. Márne – americké nálety zničili hlavný vodovod, francúzski granátnici rozbili hasičské vozy, a tak plameňom nič nestálo v ceste.

Následky boli strašné: pri požiaroch zahynuli desiatky obyvateľov, popolom ľahlo vyše šesťsto budov.

Aj Margaretina duša. O tú sa však nikto nestaral. Nik sa jej po tom všetkom neopýtal, prečo radšej nezostala v pivničnom úkryte, prečo vyšla von. Nik sa nepýtal, ako sa má a ako sa cíti. Ani len otec, lekár či susedia. Nik sa jej nepýtal na veci, o ktorých tak veľmi potrebovala hovoriť. Len čo sa nad zničeným mestom rozplynuli posledné kúdoly štipľavého dymu, zahalili ho iné chmáry – opona kolektívneho mlčania a potláčania skutočnosti.

Tak prečo vyšla z úkrytu? Pretože vyšli aj ostatní. Pretože sa bála, pretože mala narodeniny, pretože svitol nový deň, pretože sa strachovala o otca, pretože mesto kapitulovalo – čo už mala odpovedať?

Sedemnásteho apríla, po ukončení ostreľovania, sa do mesta vovalilo nové zlo – krížom cez záhrady, kuríny a kedysi výstavné kvetinové záhony sa do ulíc nahrnuli tanky. Povyskakovali z nich čierni vychudnutí muži v turbanoch. Príslušníci marockých koloniálnych vojsk. Vojaci najpodradnejšej triedy, ktorí počas bojov utrpeli najväčšie straty a znášali najtvrďšie zaobchádzanie, konečne našli vo vypálenom meste to, čo tak dlho hľadali – možnosť pomstiť sa, uvoľniť nahromadenú agresiu, ničieť. Hlava-nehlava zaútočili na špajze a komory vystrašeného obyvateľstva, na králikárne, záhrady a vínne pivnice a potom – po dlhom čase sýti a prvý raz v živote opojení alkoholom – vrhli sa na ženy.

Margarete dostihli ani nie sto metrov od domu – pomedzi rednúci dym už videla špicatý štít strechy aj okná svojej podkrovnej izbičky. Pridala do kroku a vyslala k nebesiam slová vďaky za to, že dom, jeden z mála, nezničili plamene. A vtedy sa to stalo: čiesi hrubé prsty ju schmatli za vlasy. Zhodili ju na chodník posiaty žeravými úlomkami trámov. Vojaci sa ani nenamáhali odtiahnuť ju kamsi z dohľadu. Trhali z nej šaty ako divé zvery, keď sa po dlhej zime dostanú ku koristi, navzájom sa odstrkovali a vrčali na seba – každý chcel byť prvý.

Nedokázala sa im vymaniť, hoci sa snažila zo všetkých síl. Kričala, kopala a hrýzla, zatínala nechty do vycivených, ošľahaných tvárí. Chlapi vyzerali rovnako a neskutočne páchli. Zdalo sa jej, že boli traja, no mohlo ich byť oveľa viac. Nechcela sa na nich pozerať, ale prinútili ju. V tmavých očiach sa im neodrážalo nijaké svetlo, tá čierňava po-

hltala dokonca i blkotavú žiaru desiatok pahrieb tlejúcich navôkol. Zmocňovali sa jej znova a znova, až kým nestratila vedomie; posledné, čo vnímala, bola neznesiteľná bolesť v bedrovej chrbtici.

A potom už necítila nič. Vyletela z doráňaného tela, špirály horúceho, rozochveného vzduchu ju vyniesli vysoko nad horiace strechy do príjemne chladivého matkinho náručia. Tesne predtým, než sa doň vďačne stúlila, zazrela, ako si traja chlapi hlboko pod nimi pohadzujú akúsi handrovú bábiku: každý z nich sa snažil uchmatnúť si pre seba kúsok jemnej smotanovej pokožky.

„Psst, spi, dieťaťko moje, spi...“ Mama, mladá a krásna ako kedysi, si ju pritisla k tvári. Odreniny a pomliaždeniny na Margaretiných lícach zasypal vodopád matkiných zlatých vlasov. „Dobrá noc...“

*Guten Abend, gut' Nacht,
mit Rosen bedacht,
mit Näglein besteckt,
schlupf unter die Deck:
Morgen früh, wenn Gott will,
wirst du wieder geweckt.“*

Lenže ja sa nechcem prebudiť, už nikdy, nikdy sa nechcem vrátiť do tej pozemskej nočnej mory, bránila sa Margarete. Za viečka jej však rovnako ako včera pomaly prenikalo biele, jasné svetlo. Alebo to bolo predvčerom? Pred rokom? Nebolo to nikdy? Všetko sa jej iba snívalo?

Pomaly otvorila oči. Matku nikde nevidela. Akoby aj mohla, už roky bola pri Pánovej pravici. Netúlila sa v jej mäkkom, voňavom náručí, no neležala ani na tvrdej, horúčavou popraskanej dlažbe, skôr na niečom povedome poddajnom.

Trvalo dlho, kým si jej otrasený mozog poskladal všetky vnemy do ako-tak kompletnej mozaiky. Už vedela, kde je. Ležala na matraci. Oblečenú mala cudziu nočnú košeľu. Celé telo ju neuveriteľne bolelo – na hlave si nahmatala hrubý obvaz. Pravdepodobne má polámané rebrá, lebo obviazaný mala aj hrudný kôš. Ťažko sa jej dýchalo. Medzi nohami cítila uterák alebo nejakú handru, ktorá jej bránila v pohybe. Nemohla sa ani otočiť, veľmi ju to tam dolu bolelo.

Nebola sama. Okolo nej boli iné matrace s inými ženami. Ležali ich tam desiatky, možno stovky. Všetky mali dorážané tváre a vyhasnuté pohľady. Margarete sa nepodarilo zachytiť ani jediný, akoby tam tie ženy boli a zároveň neboli. Znovu zavrela oči. *Guten Abend, gut' Nacht.*

Podľa oficiálnych údajov vtedy v okresnej nemocnici v mestečku F. ošetrili stovky žien vo veku od osem do osemdesiat rokov, ktoré barbarsky znásilnili marockí vojaci. Margarete bola jednou z nich. Bola a zároveň nebola. Nesmela o tom hovoriť. O tri týždne sa vojna skončila, koloniálne jednotky odtiahli a nad osudmi zneuctených žien zatiahlo mesto nepriedušný závoj mlčania. Akoby sa nikdy nič nestalo.

Margarete to bolo jedno. Už o tom aj tak nechcela hovoriť. Teraz už nechcela hovoriť o ničom. Ľudia bez duše predsa nerozprávajú. Jej duša zhorela v okamihu, keď sa nepriateľ zmocnil jej tela.

8. január 1946, dedina B. v Čiernom lese

„Preboha, dievča zlaté, veď mi trochu pomáhaj!“ Babica si spodkom pruhovanej zástery utrela kropaje potu stekajúce pomedzi husté obočie. „Nie si prvá ani posledná, čo zľahla.“ Zažmurkala. Jedna slaná perlička si predsa len na-

šla cestu do oka. „Ale, bohuotcu, si jediná, čo v ťažkej hodinke leží ako poleno a zíza do plafóna. Ved' potlač!“

Margarete nereagovala. Nezúčastnene počítala jemné prasklinky na strope. Takmer ich nebolo vidieť, ale boli tam – drobučké jazvy v napohľad bezchybnej omietke. Telo na posteli, veľké, beztvaré a celé naplnené pohybom, nepatrilo jej. Ona už dávno žiadne nemala. Vzali jej ho vtedy na jar, keď zhorela aj jej duša.

„Pokrč kolená, dievča!“ prikázala rodičke babica, a keď neposlúchla, ráznym pohybom ohla Margaretine dievčenské stehná do želanej polohy. Zašmátrala medzi nimi a nespokojne pokrútila hlavou. Dieťa, ktoré sa predieralo na svet, bolo nezvyčajne veľké. „Takto to nepôjde, radšej si kľakni!“

Margarete naďalej počítala praskliny na plafóne. Možno raz podľa toho vzoru niečo uháčkuje. Pelerínu. Alebo štólu. Ovinie si ju okolo pliec, keď prídu chladné noci. Hoci... jej už chladno nebýva. Ani horúco. Nijako. Nič necíti. Odvtedy ako...

„Prebohaživého, ved' sa trochu nadvihni!“

Babica poznala každého v dedine – polovicu obyvateľov priviedla na svet, druhá polovica tie deti splodila. Táto bola z mesta. Vydali ju za Waltera z *Hrabľového dvora*. Možno je rovnaká ako on – nie zlá, nie nešikovná, len trochu pomalšia a jednoduchšia. Nikdy by si nepomyslela, že Walter sa raz ožení. Bola si istá (a celá dedina s ňou), že *Hrabľový dvor* ostane bez dediča. Mýlila sa. Ktovie, akému dieťaťu to práve pomáha na svet. Či bude po otcovi, alebo po svojej mladej, čudnej matke. Vlastne to je jedno. Jeden ako druhý. Čert ako diabol.

„Walter! Eberhardt!“ zavolala babica smerom ku kuchyni. „Poďte sem, musíte mi pomôcť!“

Budúci otec a budúci starý otec, podsadití, širokoplecí chlapi s vlasmi ako zmotaná kúdel', váhavo nazreli do spálne.

„Neokúňajte sa!“ okríkla ich babica. „Nadvihnite ju každý z jednej strany... Presne tak... ramená okolo pliec a nepustite, nech sa robí čokoľvek.“

Margarete, kľaciac na premočenej posteli s hlavou obrátenou k povale, prítomnosť mužov vôbec nebrala na vedomie a naďalej počítala väčšie a menšie prasklinky. Walter, jej čerstvý manžel, stál naširoko rozkročený vedľa nej a tiež pozeral do stropu, lebo mu tak prikázali. Eberhardt, podopierajúci ju z ľavej strany, márne hľadal v bielej maľovke a sivých nitiach pavučín odpoveď na otázku, ktorú si od leta kládol každý deň: čo som to len urobil?

Trvalo to dlho, ale nik nefrlal: Margarete bolesť a nepohodlie necítila, Eberhardt dúfal, že sa bolesťou vykúpi, a Walter robil jednoducho to, čo mu prikázali. A keby babica konečne nevytiahla spod mokrej nočnej košele nahé, zmraštené dieťa, stál a držal by svoju mladú ženu až do rána.

„Dievča,“ oznámila babica držiac klzké stvorenie za krk a pod zadočkom. „Má všetko, čo má mať, a nemá nič, čo mať nemá,“ doložila spokojne. Obrátila bábätko dolu hlavou a poplieskala ho po zadku. Dievčatko sa nadýchlo a spustilo taký krik, až sa po strope rozbehli nové cestičky a zasypali Margaretine vlhké zlaté vlasy sivastým popraškom.

„Ako ju chceš volať?“ opýtala sa babica rodičky. Nečakala nijakú odpoveď a nijaká ani neprišla. Eberhardt tiež iba pokrčil plecami. Pýtať sa Waltera nemalo zmysel. Očarený hľadel na chumáčik jemných čiernych vláskov, na dlhokánske tmavé mihalnice rámujúce obrovské hnedé oči v drobučkej počernej tváričke. Nič také krásne doteraz nevidel. Opatrne natiahol prst a pohladil dieťaťko po zošúverenom líčku.

„Aha,“ povzdychla si babica. „Sadni si do kúta, Walter, hneď ti ju dám.“ Rázne pootierala plačúce dieťa ľanovým uterákom, zabalila ho do prikrývky a podala očarenému

Walterovi. „Tak, tu máš svoju dcérenku. Dávaj na ňu dobrý pozor. Je to najvzácnejší dar, aký ti kto kedy dal.“

Walter sa natiahol po drobnom uzlíčku, jemne si ho privinul k širokej hrudi a ponoril sa do hlbokých, vševediacich očí farby americkej čokolády.

Babica vykázala Eberhardta z miestnosti a vediac, že dieťa je v dobrých rukách, vrátila sa k Margarete. Kým ju ošetrovala, umývala a prezliekala, opisovala dieťa tými najkrajšími slovami, aké si napochytr dokázala vymyslieť. Nebolo to ľahké. Dievčatko nebolo práve najkrajšie: priveľké, s tmavou pokožkou, tmavými vlasmi a očami, ktoré už teraz prejavovali rozhodnosť a nezávislosť. Babica si vedela spočítať, koľko je dva a dva: zlatovlasé šestnásťročné dievča z mesta a spomalený sedliacky syn s vlasmi ako schlpená kúdeľ by nikdy... Ach, čo tam po tom! Za tie roky videla už všeličo.

„Čo by si povedala na Veroniku?“ naklonila sa tesne k Margaretinej tvári. „To meno znie vznešene, nemám pravdu? Aj hodinárova dcérka sa tak volá a v nedeľu krstili farárovu prvú vnučku, tiež ju tak pomenovali.“

Margarete zavrela oči. Babicin spotený obličaj jej zatienil výhľad na praskliny.

Viacnásobným znásilnením a týraním sa Margaretine muky neskončili. Len čo ju v nemocnici ako-tak postavili na nohy, čakalo ju odsúdenie zo strany susedov a známych. Každý vedel, čo sa jej prihodilo, no nik jej nepodal pomocú ruku. Vylúčili ju zo svojho stredu, akoby na tom, čo sa jej stalo, sama niesla vinu. Otec sa od nej odvracal, ženy z ulice (aj tie, ktoré stihol rovnaký osud, ibaže ich poníženie ostalo utajené) sa jej prestali zdraviť a prihovárať. Mesto zahalené falošným mlčaním ju prehliadalo. O násilí nechcel nik ho-

voríť. Koho už zaujímali zneuctené ženy v zmätku, ktorý sprevádzal kapituláciu Nemecka a koniec vojny? Ved' prežili, nech sú rady.

Rozpadla sa štátna správa aj polícia, Margarete nemala kde násilníkov udať. Na spojencov sa nemohla obrátiť, zneužitú ženu sa ich báli rovnako ako severoafrických rozbesnených divochov.

Dievčina sa chvela od strachu zakaždým, keď mala prejsť popri nejakom chlapovi. Roztriasla sa, len čo sa k nej z ulice doniesli mužské hlasy, nech už hovorili akýmkoľvek jazykom. Z otca strach nemala, ale v presvedčení, že hanbu a zneuctenie má vpísané do tváre, sa mu neodvážila čo i len prihovoriť.

A dni, naplnené hrôzou a mlčaním, plynuli. Margarete nevníkala život okolo seba, nevníkala samu seba, ba ani zmeny, ktoré podstupovalo jej telo.

Približne pri jednom zo stovky znásilnení je počaté dieťa. Margarete sa zaradila medzi ženy, ktoré plod takéhoto poníženia museli vynosiť.

Prvý si dcérinu ťarchavosť všimol jej otec. Napokon, jeho milovaná žena bola samodruhá dvakrát. Margaretina matka Waltraud zomrela pri pôrode dlho očakávaného syna. Na začiatku oboch tehotenstiev, presne ako Margarete, pochudla v tvári a líca jej zružoveli. Telo sa jej postupne zaobľovalo a chôdza zmenila rytmus.

Friedrich bol muž činu. Po mesiacoch letargie, keď sa iba nečinne a neveriacky prizeral, ako sa jeho sen rozpadáva pod reťazami obrnených spojeneckých vozidiel, sa s príchodom leta konečne prebral a pustil sa do práce.

Margarete nemohla ostať pod jeho strechou. Pre dobro oboch a pokoj na ulici. Zneuctená dcéra v dome, nehovoriac o pankhartovi, ktorý rastie v jej bruchu, by každému pripomínala, čo sa jej prihodilo. Mesto by ju ako slobodnú

matku nikdy neprijalo, vylúčilo by dievča z radu početných občanov a jeho spolu s ňou. V rodine nemali staršiu dcéru, neter či sesternicu, ktorá by mohla vydávať dieťa za svoje. A Margarete bola primladá na vážnu známosť, za ktorú by ju mohol napochytro vydať. No vydať ju musí a to čím skôr.

A bola tu ešte iná vec: vo svetle nových udalostí bude vari najlepšie odstrániť stopy vlastnej nacistickej minulosti a zapojiť sa do mierových aktivít. Friedrich musel myslieť aj na seba, na to, že mu ostáva ešte aspoň dvadsať rokov života a tie by rád prežil v pokoji, zdraví a dostatku, požívajúc úctu okolia. Bol dlhoročným členom NSDAP, Nemeckej národnosocialistickej robotníckej strany. V predvojnových rokoch si v nej vybudoval relatívne dôležité postavenie, na začiatku vojny však bol už príliš starý na aktívnu účasť v bojoch. Mohol však robiť iné veci. A aj robil.

Mercedes-Benz 230 kabriolet, vyrobený v tridsiatom ôsmom, ktorý dostal za zásluhy, by však teraz každému zbytočne pripomínal, od koho a za čo ho má. Musel sa ho zbaviť. Musel sa jej zbaviť. Odpratať čo najskôr obidva dôkazy zlyhania.

Automobil sa páčil každému, dovoliť si ho však mohol len málokto. No ak by bol niekto ochotný vziať si jeho nešťastnú dcéru a auto spolu s ňou... Áno, to by šlo.

Jedného takého poznal ešte zo štyridsiateho roku, keď spolu s ostatnými členmi organizácie Todt v horách nad mestom stavali bunkre veliteľskej pevnosti Tannenberg. Ten prihlúply sedliak mu bol niečo dlžný. V júni, keď sa v pevnosti zdržiaval samotný Führer, zachránil tomu tuľmákovi kožu. Nechýbalo veľa a... Musí tie spomienky vymazať z mysle. Časy, keď v dobrej viere dňom a nocou miešali nekonečné kubíky betónu potrebného na vystuženie bunkrov a základy barakov, sú nenávratne preč.